

CRÍTQUES A S.MILL

Crítica a l'utilitarisme en tant que ètica de mínims: l'utilitarisme és la filosofia segons la qual allò útil és bo i com que la utilitat ens produeix plaer, del que es tracta és que el major nombre de persones aconseguixin la felicitat (entesa com a benestar i plaer). Una de les crítiques més importats que s'han fet a aquesta teoria és la que l'ha qualificat com una "ètica de mínims"; la crítica ve dels defensors de teories de la moral que busquen uns "màxims" i que creuen que l'ètica ha de cercar l'excel·lència humana i els mitjans per aconseguir-la. L'utilitarisme és una ètica de mínims perquè busca el consens a partir del principi "el més gran plaer pel més gran nombre de gent", és una ètica que pretén esbrinar els punts comuns en que estan d'acord varies opcions diferents en la societat per arribar a uns principis, a uns mínims d'acceptació comuna. Aquest tipus de pensament xoca amb la idea de que buscar la felicitat no té a veure només amb el plaer, sinó amb un sentit d'autorealització humana. La crítica és menys ferotge en el cas de l'utilitarisme d'Stuart Mill, ja que en el seu intent d'establir una regla moral, ens dirà que la felicitat està lligada a la dignitat humana i a l'autodesenvolupament individual. No obstant, S. Mill no defineix prou aquests principis (dignitat humana i autodesenvolupament) com perquè siguin normes autònomes, *màximes* definides per l'autorealització humana; ens dirà que la regla depèn de la utilitat i busca la compatibilitat entre aquesta i el criteri utilitarista de buscar la felicitat pel nombre més gran d'individus així, els principis de la regla, segueixen depenent del consens i, en conseqüència, segueixen sent mínims.

Crítica a l'utilitarisme, la fal·làcia naturalista: També s'ha acusat a l'utilitarisme d'incórrer en la fal·làcia naturalista. Aquest tipus de fal·làcia succeeix quan un filòsof intenta fer una ètica definint "allò bo" a partir d'una o més característiques naturals (tals com ser agradable, acceptable, desitjable etc.) i s'intenta justificar la bondat de quelcom pel simple fet de ser considerat natural. La teoria d'S.Mill és naturalista perquè sosté que "allò bo" és el plaer, la utilitat, i per això l'hem de perseguir. El filòsof que va desenvolupar més aquesta qüestió va ser Moore, que va dir que la confusió d'Stuart Mill ve del fet d'haver identificat "allò desitjat" (que és un fet) amb "allò desitjable" (que és un valor), que una cosa sigui desitjable, com el plaer, és un fet natural però no té perquè ser valor ètic, no té perquè ser bo.

Crítica al liberalisme: Stuart Mill no va ser un liberalista estricte ja que simpatitzava amb algunes formulacions socialistes i era partidari de superar l'antítesi entre el capitalisme i socialisme a través de sistemes de cooperatives. Malgrat tot, se l'ha identificat amb el liberalisme pel seu aspecte antiestatista i per la seva reivindicació de la iniciativa individual. La fórmula liberal defensa la no intervenció de l'Estat en l'economia i altres aspectes de la vida dels individus perquè l'economia s'autoreguli pels mercats (mitjançant la llei de l'oferta i la demanda) i les persones puguin desenvolupar les seves llibertats personals que permeten el desenvolupament de la personalitat humana i l'extensió de les societats creadores de benestar.

Les posicions polítiques més socialistes han criticat el liberalisme per ser la ideologia que acompanya i justifica l'economia capitalista; des d'aquesta òrbita l'èmfasi es posa en el fet que en l'afany de garantir la individualitat els sistemes liberals no són capaços de garantir la igualtat de base (hi ha gent que ja de naixement té més recursos que d'altres) i per tant, l'èxit del desenvolupament dels individus està més relacionat amb casualitats (com el fet que hereti una propietat) que no pas per la seva iniciativa individual.

També es podria dir que el fet que l'Estat no intervingui en pràcticament res, significa que gran part de projectes que beneficiarien a tothom i són indispensables (per exemple els temes d'educació, sanitat, transports etc. públics) queden relegats a l'esfera privada, fet que crearia desigualtats perquè no tothom hi podria accedir.

La major part de les crítiques socialistes van en la línia de les anteriors i és que si es considera que el liberalisme és la teoria de l'Estat mínim, el socialisme és la teoria de l'Estat màxim ja que, en termes generals considera que l'Estat és l'encarregat de controlar l'economia. Per això les dues concepcions solen aparèixer contraposades. En principi podríem dir que el liberalisme defensa la llibertat, l'antiestatisme i l'individualisme mentre que el socialisme opta per al igualtat, l'estatisme i el col·lectivisme.